

Анатолій Іванович Босенко,
доктор педагогічних наук, кандидат біологічних наук,
завідувач кафедри біології і охорони здоров'я,
ORCID ID <https://orcid.org/0000-0003-3472-0412>

Ілля Володимирович Федоренко
магістрант,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського»,
вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

Ростислав Михайлович Радзівеський,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
організації державної охоронної діяльності та безпеки,
Інститут управління державної охорони України,
Київський національний університет імені Т. Г. Шевченка,
вул. Петра Болбочана, 8, м. Київ, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ УПОРЯДКУВАННЯ ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

У роботі проаналізовано ефективність організаційних методів підвищення рівня фізичної підготовленості військовослужбовців штабного корпусу, чії функціональні обов'язки зумовлюють малорухомий режим служби. У дослідженні взяли участь 50 військовослужбовців штабу одного з оперативних командувань ЗСУ. Встановлено, що належне урахування результатів щорічного оцінювання фізичної підготовленості сприяє зростанню показників.

Ключові слова: фізична підготовка, військовослужбовець, штабна справа, професійна діяльність, самостійна підготовка, індивідуальні тренування, організаційний вплив

Проблемні питання фізичної підготовки військовослужбовців Збройних Сил України (далі – ЗСУ) всебічно висвітлено багатьма авторами. Різноманітні шляхи підвищення ефективності занять із фізичної підготовки військовослужбовців запропоновано в роботах А. Одерова і співавторів (2014), А. Босенка і співавторів (2017), С. Номеровського і співавторів (2009), О. Ольхового (2015), В. Кирпенка і співавторів (2015). Окремі автори пропонують внести зміни до концепції фізичної підготовки ЗСУ (Ольховий, 2015) або запровадити нові вікові групи військовослужбовців для занять і складання нормативів із фізичної підготовки, які врахують сучасні соціальні умови військової служби та вікові зміни рівня рухових здібностей (Номеровський, Бондарев, 2009).

У низці робіт обґрунтовано ефективність фізичного вдосконалення військовослужбовців шляхом використання комплексних вправ та спеціальних засобів, характерною ознакою яких є швидке переключення від одного виду рухів до іншого (Аналіз змісту методик..., 2014; Спеціальна фізична підготовка..., 2015; New Army Physical..., 2010; Kameradschaft..., 2017).

Система фізичної підготовки у ЗСУ побудована на підставі вимог статутів, відповідних настанов та внутрішніх наказів командирів військових частин або окремих підрозділів. Спрямованість, обсяг і форми занять фізичною підготовкою в збройних силах визначаються «Настановою з фізичної підготовки у Збройних

Силах України» (НФП–2014), що має багаторівневу структуру та охоплює всі сфери професійної діяльності військовослужбовців (Тимчасова настанова, 2014).

Водночас, існують деякі проблемні питання ефективності системи, щодо фізичної підготовки офіцерського складу штабного корпусу ЗСУ. Об'єктивна сторона недостатньої ефективності чинної системи фізичної підготовки щодо означеної категорії військовослужбовців пов'язана із чинниками, які складають специфіку їхньої повсякденної службової діяльності. Найбільш суттєві з них, це:

- об'єктивна відсутність у розпорядку робочого дня деяких основних форм проведення фізичної підготовки (ранкова фізична зарядка, тренування в процесі освітньо-бойової діяльності) та більш висока питома вага її додаткових форм (самостійна підготовка; індивідуальні фізичні тренування; фізкультурні паузи);

- функціональні завдання професійної діяльності, що зумовлюють малорухомий, переважно сидячий режим робочого дня;

- відносна віддаленість штабу та його управління від навчально-спортивних споруд.

Суб'єктивною стороною недоліків чинної системи фізичної підготовки військових цієї категорії є:

- уявна відсутність потреби у високому рівні фізичної готовності для успішного виконання функціональних обов'язків;

- низька пріоритетність завдань фізичної підготовки у свідомості штабістів, порівняно з їхніми іншими поточними завданнями, низький рівень усвідомлення цінності здоров'я як власного капіталу (Пангелова, Мінкін, 2015);

- недостатнє адміністративне стимулювання військовослужбовців та їхніх керівників для занять із фізичної підготовки.

Показано, що керівництво штабних підрозділів не виявляє високої зацікавленості у організації фізичної підготовки у формі планових навчальних занять та участі підлеглих у спортивно-масовій роботі. Явка на планових заняттях із фізичної підготовки залишається вкрай низькою, участь у спортивних змаганнях – епізодичною.

Зазначені умови засвідчують значний вплив на рівень фізичної готовності індивідуальних зусиль та самостійної підготовки кожного військовослужбовця, що належить до досліджуваної категорії.

З огляду на викладене, вважається за доцільне здійснення впливу саме на суб'єктивну сторону проблем фізичної підготовки військовослужбовців – фахівців сфери управління. Така думка збігається із висновками та результатами досліджень деяких учених. Так, Н. Пангелова та Д. Мінкін, проаналізувавши у своєму теоретичному дослідженні сучасний досвід фізичної підготовки у збройних силах провідних держав світу, серед шляхів удосконалення процесу фізичної підготовки особового складу ЗСУ вирішальною вважають спрямованість на формування та закріплення усвідомленої, заснованої на глибоких знаннях та переконаннях мотивації до фізичного загартування, стійкої звички самостійно турбуватися про власне здоров'я (Пангелова, Мінкін, 2015).

Водночас, незважаючи на свою важливість у сучасних умовах, практичні питання фізичного вдосконалення офіцерів штабного корпусу не розкрито в науковій літературі. Крім того, не розглядався й мотиваційний потенціал організаційного впливу та стимулювання фізичної підготовки, яке у настановах, відповідних наказів прописане не чітко.

Враховуючи викладене, за мету дослідження було поставлено вивчити динаміку фізичної підготовленості військовослужбовців штабного корпусу ЗСУ під впливом організаційних заходів упорядкування обліку її результатів.

В роботі використано такі *методи дослідження*: теоретичні (аналіз та узагальнення літературних джерел) – для розкриття суті проблеми та визначення напрямів її вирішення; педагогічні (спостереження, тестування, експеримент) – для обґрунтування і визначення ефективності впливу застосованих організаційних заходів на підвищення фізичної готовності військовослужбовців; математичні – для статистичної обробки експериментальних даних та оцінювання достовірності (Спеціальна фізична підготовка..., 2015).

Дослідження проведено на базі одного з управлінь штабу оперативного командування «Н»

ЗСУ (назву підрозділу змінено з міркувань військової етики) з березня 2016 року до жовтня 2018 року. Для його здійснення було відібрано групу офіцерів управління віком 25–27 років (n=50), що відповідало середині діапазону першого зрілого віку, за принципом випадкового відбору осіб у вибірку (Сергієнко, 2010).

У якості організаційного заходу впливу було ініційовано видання вказівки щодо конкретних механізмів урахування результатів складання військовослужбовцями щорічних іспитів із фізичної підготовленості у документальних матеріалах атестування, заохочення, призначення на вищу посаду та присвоєння чергового військового звання.

Для визначення ефективності заходів організаційного впливу на підвищення фізичної готовності військовослужбовців було проведено аналіз динаміки показників окремих контрольних фізичних вправ, які відповідно до НФП-2014 належать до переліку контрольних комплексів та характеризують загальну фізичну підготовленість (біг 100 м, підтягування на перекладині, біг 1 км) і рівень військово-прикладних навичок військовослужбовців (виконання прийомів рукопашного бою). Оцінювання фізичної підготовленості, шляхом складання іспитів на основі вищезазначених вправ, проводилося один раз на рік у період травень-жовтень. Усі призначені для перевірки вправи виконувались особовим складом протягом одного робочого дня у такій послідовності: біг 100 м, підтягування на перекладині, рукопашний бій, біг 1 км. На іспиті з рукопашного бою виконувалися п'ять передбачених програмою прийомів різних груп, які оцінювалися за п'ятибальною системою:

- «відмінно», якщо виконано п'ять прийомів;
- «добре», якщо виконано чотири прийоми;
- «задовільно», якщо виконано три прийоми;
- «незадовільно», якщо виконано менше, ніж три прийоми.

Результати дослідження оброблено та проаналізовано за загальноприйнятими методами статистики (Сергієнко, 2010) з використанням програми Excel. Достовірність різниці між середніми значеннями досліджених показників визначалася з використанням t-критерію Ст'юдента.

Результати дослідження показали, що явка на планових навчальних заняттях (до 10 % особового складу) та активність участі у спортивно-масових заходах (до 2 % особового складу) протягом експерименту змін не зазнали та лишилися на низькому рівні. Отже, основна частина військовослужбовців, як і раніше до застосування заходів впливу, віддала перевагу додатковим індивідуальним формам фізичної підготовки.

Одержані дані характеризують низький вихідний рівень фізичної підготовленості військовослужбовців-штабістів за окремими та інтегральними критеріями (табл. 1). Так, пріоритетне значення в іспиті має витривалість та прискорене пересування місцевістю (біг 1 км) і його результати на 15–20 відсотків нижчі за нижню межу оцінки «задовільно» для військовослужбовців

Збройних сил України. Аналогічно середньо групові вихідні дані свідчать, що середнє арифметичне значення загальної оцінки фізичної підготовленості

відібраної групи військовослужбовців знаходиться також нижче рівня «задовільно».

Таблиця 1

Вихідні показники фізичної підготовленості військовослужбовців штабного корпусу 2016 р.

Вид програми	$\bar{X}$	σ	m	v, %
Біг 1 км, с	248,84	25,21	3,57	10,13
Біг 100 м, с	14,50	1,09	0,15	7,56
Підтягування на перекладині, рази	10,78	2,58	0,37	23,95
Рукопашний бій, бали	3,22	1,17	0,16	36,20
Загальна оцінка, бали	2,66	1,10	0,16	41,33

Зазначимо таку особливість фізичної підготовленості обстежених офіцерів, яка виявлялась у значній індивідуальній різниці у рівнях підготовленості за більшістю видів тестування, про що свідчить коефіцієнт варіації (v, %) показників, який відповідно до класифікації статистики (Сергієнко, 2010) відноситься до високого рівня варіативності та у 1,5–2 рази перевищував нижню межу діапазону, тобто серед обстежених було виявлено особи як з високими, так і з низькими показниками підготовленості. Виключенням можуть слугувати результати тестування з бігу на 100 м, коливання яких становило близько восьми відсотків, що відповідало невеликій варіативності. Отже, фізична підготовленість військовослужбовців

штабного корпусу 25-27 років, за вихідними даними знаходилась на незадовільному рівні. Мотивація до систематичних занять військовослужбовців низька.

Аналіз динаміки рівня загальної фізичної підготовленості військовослужбовців після введення організаційного заходу впливу щодо врахування результатів складання військовослужбовцями щорічних іспитів з фізичної підготовленості у документальних матеріалах атестування, заохочення, призначення на вищу посаду та присвоєння чергового військового звання засвідчив, що вже на перехідному етапі дослідження (2017 рік) показники достовірно покращилися (табл. 2) у виконанні вправи на витривалість (біг 1 км, $p < 0,05$).

Таблиця 2

Показники фізичної підготовленості військовослужбовців на перехідному етапі (2017 р.)

Вид програми	$\bar{X}$	σ	m	v, %	t
					2016/2017
Біг 1 км, с	238,18	22,77	3,22	9,56	2,22*
Біг 100 м, с	14,40	0,74	0,11	5,19	0,70
Підтягування на перекладині, рази	11,08	2,09	0,30	18,85	0,64
Рукопашний бій, бали	3,44	0,70	0,10	20,48	1,14
Загальна оцінка, бали	3,34	0,82	0,12	24,65	3,50**

* – $p < 0,05$; ** – $p < 0,01$ – статистично значущі відмінності середніх арифметичних на етапах експерименту.

Результати контрольних вправ в інших видах програми іспитів статистично суттєвих змін не зазнали, однак зросла стабільність результатів у всіх видах, що засвідчено зменшенням на 10–30 % значень середніх квадратичних відхилень та

коефіцієнту варіації. За умов покращення середніх значень досліджених показників, це може характеризувати зростання щільності індивідуальних оцінок та свідчити про більш суттєві позитивні зміни в осіб з низькими вихідними

показниками, що логічно пояснюється встановленим феноменом прогресивної динаміки спортивних результатів на початкових етапах підготовки (Платонов, 2013).

Незважаючи на повільне зростання більшості результатів, загальні оцінки військовослужбовців, за підсумками іспитів із фізичної підготовленості, на цьому етапі статистично достовірно покращилися. Середнє групове значення загальної оцінки перевищило межу рівня «задовільно».

Показники 2018 року з бігу на 100 м та рукопашному бої порівняно із 2017 роком зазнали

статистично достовірних змін на краще ($p < 0,01$ та $P < 0,05$, відповідно). Інші результати уповільнили своє зростання на цьому етапі дослідження та статистично суттєвих змін не зазнали ($p > 0,05$). Порівнюючи підсумкові дані (2018 рік) із вихідними (2016 рік), можливо із статистичною впевненістю констатувати поліпшення кількісних та якісних показників фізичної підготовленості досліджуваної групи військовослужбовців – фахівців штабної справи (табл. 3).

Таблиця 3

Показники фізичної підготовленості військовослужбовців на завершальному етапі (2018 р.)

Вид програми	$\bar{X}$	σ	m	v, %	t	
					2017/2018	2016/2018
Біг 1 км, с	234,38	19,67	2,78	8,39	0,89	3,20**
Біг 100 м, с	14,04	0,84	0,12	5,97	1,99*	2,27*
Підтягування на перекладині, рази	12,24	1,95	0,28	15,97	2,87**	3,19**
Рукопашний бій, бали	3,66	0,66	0,09	17,98	1,61	2,32*
Загальна оцінка, бали	3,68	0,82	0,12	22,26	2,07*	5,26**

* – $p < 0,05$; ** – $p < 0,01$ – статистично значущі відмінності середніх арифметичних на етапах експерименту.

Задля визначення загального стану процесу фізичної підготовки і рівня фізичної підготовленості військовослужбовців-штабістів було здійснено порівняльний аналіз отриманих результатів із даними дослідження з удосконалення змісту занять із фізичної підготовки експериментальної групи військовослужбовців 184 навчального центру Сухопутних військ ЗСУ (184НЦ), основними особливостями професійної діяльності яких є чергування на блок-постах, охорона стратегічних об'єктів, виконання завдань у міських умовах та робота із бойовою технікою (Спеціальна фізична підготовка..., 2015).

Відомо, що вимоги до рівня фізичної підготовленості цієї категорії військовослужбовців значно вищі і в якості засобів удосконалення і підвищення ефективності процесу фізичної підготовки у них застосовуються більш напруженні і системні тренування із використанням комплексів спеціальних фізичних вправ та спорядження (бронежилети, шоломи, тренажери тощо).

В результаті аналізу встановлено, що за вихідними середньоарифметичними даними швидкості (біг 100 м) та індексу витривалості превалювали військовослужбовці 184НЦ на 2,1 % та 4,0 %, відповідно. У цей самий період силові показники офіцерів штабу були на 8,3 % вищими.

Підсумкові показники експериментальної групи військовослужбовців 184НЦ були кращими за всіма видами програми загально фізичних

контрольних іспитів. Зауважимо, що впродовж дослідження було відзначено більш повільне зростання показників фізичної підготовленості, однак воно відбувалося за менш напруженим режимом тренувальних занять. Особливо це помітно при порівнянні відносних темпів зростання силових здібностей (офіцери штабу – 11,5 % за два роки, військовослужбовці 184НЦ – 26,1 % за один рік). Аналогічно менші темпи приросту результатів підготовленості в обстежених відзначались і за іншими складниками. Так, середні темпи приросту за всіма критеріями оцінки у військовослужбовців 184НЦ становили 9,05 % (0,5-26,1), а у штабістів – 5,1 % (0,5-11,5).

Отже, за підсумками проведеного дослідження дійшли висновків:

1. У результаті дослідження виявлено незадовільно низький рівень фізичної підготовленості військовослужбовців-штабістів 25-27 років за окремими і інтегральними критеріями. Встановлено, що чинна система фізичної підготовки військовослужбовців-штабістів, методичні і організаційні підходи щодо її провадження, а також система контрольних заходів, вимагає суттєвого і термінового удосконалення.

2. Показано, що явка на планових навчальних заняттях (до 10 % особового складу) та активність щодо участі у спортивно-масових заходах (до 2 % особового складу) протягом дослідження змін не зазнали та лишилися на низькому рівні. Основна

частина військовослужбовців, як і раніше, віддавала перевагу додатковим індивідуальним формам фізичної підготовки.

3. За цих умов застосування запропонованих організаційних заходів у вигляді упорядкування обліку результатів щорічного оцінювання фізичної підготовленості військовослужбовців-штабістів та їх врахування у документальних матеріалах атестування, заохочення, призначення на вищу посаду та присвоєння чергового військового звання спричинило позитивний вплив на динаміку всіх її показників. Процес покращення фізичної підготовленості відбувався повільніше, без різких переходів, не вимагав спецзасобів та матеріальних

витрат, був достатньо ефективним, про що свідчить статистично достовірне зростання середнього значення загальної оцінки.

3. Дослідження показало, що потенціал чинної нормативно-правової бази у сфері фізичного виховання військовослужбовців Збройних сил України не вичерпано і має ще не розкриті до кінця важливі мотиваційні важелі.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в обґрунтуванні ефективності використання мотиваційних впливів на керівний склад у якості засобів удосконалення фізичної підготовки військовослужбовців.

ЛІТЕРАТУРА

Аналіз змісту методик перевірки та оцінки фізичної підготовленості військовослужбовців збройних сил різних іноземних держав / Одеров А.М., Одерова О.В., Романчук С.В., Гульоватий В.І. *Молода спортивна наука України*. 2014. № 14, Т. 2. С. 205–209.

Босенко А.І., Судець С.В. Фізична підготовленість і система її оцінки у допризовної молоді України // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наук. пр. / за ред. О. В. Тимошенка. К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. Вип. 3К(84)17. С. 87–91.

Номеровський С., Бондарев Д. Обґрунтування вікових діапазонів для військовослужбовців військово-морських сил Збройних Сил України в контексті проекту нової настанови з фізичної підготовки. *Молода спортивна наука України*. 2009. Т.2. С. 105–110.

Ольховий О.М. Концептуальні зміни системи фізичної підготовки Збройних Сил. *Вісник Кам'янець-Подільського національного педагогічного університету імені Івана Огієнка*. Серія: Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. 2015. Вип. 8. С. 254–260.

Пангелова Н., Мінкін Д. Організація фізичної підготовки в арміях провідних країн світу. *Вісник*

Кам'янець-Подільського національного педагогічного університету імені Івана Огієнка. Серія: Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. 2015. Вип. 8. С. 268–274.

Платонов В.Н. Периодизация спортивной тренировки. Общая теория и ее практическое применение. К.: Олимп. лит., 2013. 624 с.

Спеціальна фізична підготовка як засіб підвищення ефективності професійної діяльності військовослужбовців Сухопутних військ / Кирпенко В., Романчук В., Романчук С., Федак С. *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2015. № 4. С. 12–18.

Сергієнко Л.П. Спортивна метрологія: теорія і практичні аспекти: Підручник. К.: КНТ, 2010. 776 с.

Тимчасова настанова з фізичної підготовки у Збройних Силах України (НФП–2014). К.: МО України, 2014. 158 с.

Kameradschaft mit harten Bandagen: Die Kampfsportler von Gao : Веб сайт. Дата оновлення 04.05.2017. URL: <https://www.bmvg.de/de/aktuelles/> (дата звернення 14.11.2018).

New Army Physical Readiness Training. By TRADOC for STAND-TO: Веб сайт. Дата оновлення 03.06.2010. URL: <https://www.army.mil/article/40323/> (дата звернення 14.11.2018).

REFERENCES

Bosenco, A.I. & Sudecz, S.V. (2017). Fyzychna pidgotovlenist' i systema yiyi ocinky u dopryzovnoyi molodi Ukrayiny [Physical preparedness and the system of its evaluation in pre-preschool youth of Ukraine]. *Naukovy'j chasopy's Nacional'nogo pedagogichnogo universy'tetu imeni M. P. Dragomanova – Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Dragomanov*. 3K(84)17, 87–91. [in Ukrainian].

Kameradschaft mit harten Bandagen: Die Kampfsportler von Gao. URL: <https://www.bmvg.de/de/aktuelles/> [in Deutsch].

Ky'ppenko, V. & Romanchuk, V. & Romanchuk, S. & Fedak, S. (2015). Special'na fyzychna pidgotovka yak zasib pidvyshhennya efektyvnosti profesijnoyi diyal'nosti vijs'kovosluzhbovciv Suxoputny'x vijs'k

[Special physical training as a means to increase the efficiency of professional activity of the Army troops]. *Fyzychna aktyvnist', zdorov'ya i sport – Physical activity, health and sports*. 4, 12–18 [in Ukrainian].

New Army Physical Readiness Training. By TRADOC for STAND-TO: URL: <https://www.army.mil/article/40323/> [in English].

Nomerovs'ky'j, S. & Bondarev, D. (2009). Obgruntuvannya vikovy'x diapazoniv dlya vijs'kovosluzhbovciv vijs'kovo-mors'ky'x sy'l Zbrojny'x Sy'l Ukrayiny' v konteksti proektu novoyi nastanovy' z fyzychnoyi pidgotovky' [Justification of age ranges for servicemen of the Naval Forces of the Armed Forces of Ukraine in the context of the draft new training manual]. *Moloda sporty'vna nauka Ukrayiny –*

Young sports science of Ukraine. 2, 105–110. [in Ukrainian].

Oderov, A.M. & Oderova, O.V. & Romanchuk, S.V. & Gul'ovaty'j, V.I. (2014). Analiz zmistu metodyk perevirky ta ocinky fizychnoy pidgotovlenosti vijs'kovosluzhbovciv zbrojny'x sy'l rizny'x inozemny'x derzhav [Analysis of the content of the methods of checking and evaluating the physical preparedness of military personnel of the armed forces of various foreign countries]. *Moloda sporty'vna nauka Ukrayiny – Young sports science of Ukraine*. 14,2: 205–209 [in Ukrainian].

Ol'xovy'j, O.M. (2015). Konceptual'ni zminy' sy'stemy' fizychnoy pidgotovky' Zbrojny'x Sy'l [Conceptual changes in the system of physical training of the Armed Forces]. *Visnyk Kam'yanecz'-Podil's'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universy'tetu imeni Ivana Ogiyenka. Seriya: Fyzy'chne vy'xovannya, sport i zdorov'ya lyudy'ny' – Bulletin of the Kamyanets-Podilsky National Pedagogical University named after Ivan Ogienko. Series: Physical education, sport and human health*. 8, 254–260 [in Ukrainian].

Pangelova, N. & Minkin, D. (2015). Organizaciya fizychnoy pidgotovky' v armiyax providny'x krayin

svitu [Organization of physical training in the armies of the leading countries of the world]. *Visnyk Kam'yanecz'-Podil's'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universy'tetu imeni Ivana Ogiyenka. Seriya: Fyzy'chne vy'xovannya, sport i zdorov'ya lyudy'ny' – Bulletin of the Kamyanets-Podilsky National Pedagogical University named after Ivan Ogienko. Series: Physical education, sport and human health*. 8, 268–274 [in Ukrainian].

Platonov, V.N. (2013). Periodizacija sportivnoj trenirovki. Obshhaja teoriya i ee prakticheskoe primenenie [Periodization of sports training. General theory and its practical application]. Kiev: Olimpijskaja literatura [in Russian].

Sergiyenko, L.P. (2010). Sporty'vna metrologiya: teoriya i prakty'chni aspekty': Pidruchnyk [Sports Metrology: Theory and Practical Aspects: Textbook]. Kyiv: KNT [in Ukrainian].

Ty'mchasova nastanova z fizychnoy pidgotovky' u Zbrojny'x Sy'lax Ukrayiny' (NFP–2014) [Temporary guidance on physical training in the Armed Forces of Ukraine (NFP-2014)]. Kyiv: MO Ukrayiny [in Ukrainian].

Анатолій Іванович Босенко,

доктор педагогічних наук, кандидат біологічних наук,
заведуючий кафедрою біології та охорони здоров'я
ORCID ID <https://orcid.org/0000-0003-3472-0412>

Илья Владимирович Федоренко,

магістрант,
Государственное заведение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского»,
ул. Старопортофранковская, 26, г. Одесса, Украина

Ростислав Михайлович Радзиевский,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
організації державної охоронної діяльності та безпеки,
Інститут управління державної охорони України,
Київський національний університет імені Т. Г. Шевченка,
ул. Петра Болбочана, 8, м. Київ, Украина

ОРГАНИЗАЦИОННОЕ УПОРЯДОЧЕНИЕ КАК СРЕДСТВО УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ФИЗИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ ВОЕННОСЛУЖАЩИХ

Система физической подготовки в Вооруженных Силах Украины (ВСУ) имеет многоуровневую структуру и охватывает все сферы деятельности военнослужащих. Вместе с тем, существуют проблемы физической подготовки штабного корпуса ВСУ, объективно и субъективно вытекающие из специфики профессиональной деятельности данной категории военнослужащих. Уровень их физической подготовленности в условиях малоподвижного режима службы в большой мере зависит от индивидуальных усилий и самостоятельной подготовки. Поэтому на пути совершенствования процесса физической подготовки штабистов важная роль отводится формированию и закреплению устойчивой мотивации к самостоятельной заботе о собственном здоровье.

Несмотря на свою важность в современных условиях, практические вопросы физического совершенствования офицеров штабного корпуса, организационное воздействие и стимулирование физической подготовки обделены вниманием в научной литературе.

В этой связи, целью исследования стало изучение динамики физической подготовленности военнослужащих штабного корпуса ВСУ под воздействием организационных мер упорядочивания учета ее результатов.

В роботі використані наступні методи дослідження: теоретичні (аналіз і обобщення літературних джерел); педагогічні (наблюдіння, тестування, експеримент); математичні – для статистичної обробки експериментальних даних і оцінки достовірності гіпотези.

В дослідженні прийняли участь 50 військовослужбовців штаба одного з оперативних командованій ВСУ. Установлено, що належний учет результатів щорічного оцінювання фізичної підготовленості в кадрових документах, як фактор підвищення мотивації, сприяє зростанню її показателів.

Ключові слова: фізична підготовка, військовослужбовців, штабна робота, професійна діяльність, самостійна підготовка, індивідуальні тренувальні, організаційне вплив.

Anatoly Bosenko,
Head of the Department of Biology and Health,
Doctor of Pedagogical Sciences, Candidate of Biological Sciences
ORCID ID <https://orcid.org/0000-0003-3472-0412>

Elijah Fedorenko,
graduate student,
State institution “South Ukrainian National Pedagogical
University named after K.D. Ushinsky”,
26 Staroportofrankovskaya Str., Odessa, Ukraine

Rostislav Radzievskii,
Candidate of pedagogical sciences, Associate professor,
Department of Organization of the State Security and Safety and Security,
Institute of the Department of State Guard of Ukraine,
Taras Shevchenko University of Kyiv,
8, Petro Bolbochana Str., Kyiv, Ukraine

ORGANIZATIONAL STREAMLINING AS A MEANS OF IMPROVEMENT OF MILITARY SERVICERS' PHYSICAL TRAINING

The system of physical training of the Armed Forces of Ukraine (AFU) has a multi-level structure and covers all spheres of the military activity. At the same time, there are problems connected with the physical training of the AFU headquarters, objectively and subjectively arising from the specifics of the professional activities performed by this category of servicemen. The level of their physical fitness under conditions of an inactive mode of service largely depends on individual efforts and self-training. Therefore, on the way to improving the process of physical training of the staff, an important role is given to the formation and consolidation of a sustainable motivation to self-care for their own health.

Despite its importance under modern conditions, the practical issues of physical improvement of staff officers of the corps, the organizational impact and stimulation of physical training are deprived of attention in the scientific literature.

In this regard, the purpose of the research is to study the dynamics of physical fitness of the military personnel of the AFU headquarters under the influence of organizational measures to streamline the accounting of its results.

The following research methods were used in the work: theoretical (analysis and synthesis of literary sources); pedagogical (observation, testing, and experiment); mathematical – for statistical processing of experimental data and assessment of the reliability of the hypothesis.

The study involved 50 participants representing military personnel serving in the headquarters of one of the AFU operational commands. It has been established that proper consideration of the results of the annual assessment of physical fitness contributes to the growth of all its indicators.

Keywords: physical training, military personnel, military staff work, professional activity, independent training, individual training, organizational influence.

Подано до редакції 02.09.2018 р.